

V loňské sezoně Magdalenka rozdávala hudbu všem malým dětem: natočila totiž nové CD písniček a povídek o skřítkovi Bambulínovi. Tento jedinečný projekt pro celou rodinu vznikl ve spolupráci s hudebním skladatelem Tomášem Pálkou, autorem skladeb. Letos se zpěváci z Magdaleny připojili k oslavám stého výročí vzniku Československé republiky, když zazpívali při replice vlastního vyhlášení před Besedním domem 29. října.

Sbormistryní Magdaleny je od roku 2011 **Veronika Novosádová**. Studium na Pedagogické fakultě a Akademii staré hudby při Filozofické fakultě Masarykovy univerzity ji vedlo jednak k pedagogické činnosti, ale i k rozšíření hudebně-edukačních obzorů v rámci doktorského studia. Pěvecky spolupracuje se soubory Czech Ensemble Baroque (opery *Platée*, *Don Giovanni*, Bachovy kantáty aj.), Ensemble Versus (renesanční dramaturgie a díla), Societas Incognitorum, Ars Brunensis a Musica Animata. V roli chorovoda se pravidelně účastní Letní školy barokní hudby v Holešově.

Členy staršího přípravného oddělení **Kantilénky** jsou děti ve věku 8 až 12 let. Práce s nimi je zaměřena na hlasový a intonační vývoj, na získávání návyků důležitých pro práci v pěveckém sboru, na dobrý zpěv jednohlasu i vícehlasu a *cappella*. Vedle pravidelných koncertů se Kantilénka nezdává účastní hudebně-dramatických projektů (spolupracuje mj. s Janáčkovou operou Národního divadla Brno) a soutěží, na nichž se umísťuje na předních místech (například Zlatá medaile v soutěži Festa Musicale – Svátky písní Olomouc či 4. místo na celosvětové soutěži dětských sborů v Llangollenu).

Sbormistr Kantilénky i koncertní Kantilény **Michal Jančík** vystudoval hudební vědu na Masarykově univerzitě, hudební výchovu a řízení sboru na Ostravské univerzitě, dirigování sboru na JAMU a dnes vyvíjí bohatou sbormistrovskou činnost zahrnující práci se sbory dětí mladších věkových kategorií i se sbory dospělých. Svou hlavní činností je však zaměřen na práci v Kantiléně, s níž úspěšně absolvoval i řadu zahraničních turné a soutěží; z poslední doby jmenujme získání zlatých medailí na sborové olympiádě v německém Magdeburgu (2015) a evropských hrách v lotyšské Rize (2017), premiéry děl současných českých autorů (V. Zouhar, R. Hejnar, D. Lukáš atd.) a přípravu sboru na spolupráci s významnými hudebními tělesy, jako je Česká filharmonie či Český národní symfonický orchestr. Z jeho dřívějších aktivit lze zmínit např. působení v amatérském smíšeném sboru Magna Diesis a sboru Perličky při ZŠ Jana Babáka v Brně. Vedl sbor Tin Tin Ensemble zaměřující se na tvorbu Arvo Pärta, spolupracoval se soubory Ensemble Opera Diversa a Ars Brunensis. Zasedá v porotách sborových soutěží a působí také jako externí spolupracovník České televize při realizaci záznamů klasické hudby.

S Magdalenkou pravidelně spolupracuje varhaník a klavírista **Marek Paľa**. Na konzervatoři v Banské Bystrici absolvoval dirigování a hru na varhany, v druhém oboru pak pokračoval na JAMU u Kamily Klugarové. Opakovaně se zúčastnil mistrovských kurzů v Curychu pod vedením Jeana Guilloua. Na JAMU vyučuje klavírní improvizaci a komorní hru a věnuje se koncertní činnosti doma i v zahraničí.

Prosíme posluchače, aby zaujali svá místa včas, vypnuli mobilní telefony a během koncertu nefotografovali. Po jeho začátku není vstup do sálu umožněn. Změna programu a účinkujících vyhrazena!

Za spolupráci děkujeme

Zveme vás na

Tradiční vánoční koncert Kantilény v katedrále sv. Petra a Pavla 25. 12. 2018 v 16:00: **Pololánik** Dej Bůh štěstí, **Seidel** Hej, koleda! a české a světové koledy; Kantilénka a Kantilénka, Marek Paľa – varhany, Moravian Woodwind Quintet, sbormistři Michal Jančík a Jakub Klecker

Dvořák a slavní jubilanti, novoroční odpolední koncert na Stadiónu 1. 1. 2019 v 16:00: **Suppé** Lehká kavalérie, předehra, **Rimskij-Korsakov** Carská nevěsta, předehra, **Dvořák** Violoncellový koncert h moll; Raphael Wallfisch – violoncello, Filharmonie Brno, dirigent Robert Kružík

Dvořák a slavní jubilanti, novoroční koncert na Stadiónu 1. 1. 2019 ve 20:00: **Dvořák** Violoncellový koncert h moll, předehra z děl **Suppé** Lehká kavalérie, **Rimskij-Korsakov** Carská nevěsta, **Moniuszko** Halka, **Offenbach** Orfeus v podsvětí; Raphael Wallfisch – violoncello, Filharmonie Brno, dirigent Robert Kružík

24. reprezentační ples Filharmonie Brno, který se koná v sobotu 26. 1. 2019 od 19:00 hodin v prostorách Besedního domu. K tanci i poslechu hrají orchestr filharmonie za řízení šéfdirigenta Dennise Russella Daviese, Salonní orchestr Brno, Jazz Archiv a Cimbál Classic. Moderuje Martin Sláma, člen činohry Národního divadla Brno. Pořádá ZO Unie orchestrálních hudebníků ve spolupráci s vedením Filharmonie Brno. Vstupenky ve filharmonickém předprodeji na Besední ulici.

Filharmonie Brno, příspěvková organizace
Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, ☎ +420 539 092 801
www.filharmonie-brno.cz, www.salprobno.cz

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno.
Vybrané koncerty se konají za finanční podpory JmK a MK ČR.

63. koncertní sezona 2018|2019

Vánoční matiné Magdaleny a Kantilénky

Besední dům
16|12|2018

Filharmonie
Brno Philharmonic

ZDENĚK POLOLÁNÍK

Dej Bůh štěstí

cyklus koled pro dětský sbor a klavír

Kantilénka, starší přípravné oddělení

Marek Paľa klavír

sbormistr **Michal Jančík**

PETR EBEN

Zelená se snítka (výběr z cyklu)

Veselá sanice – Usnul vrabec za komínem

JOSEF ADAMÍK

Kampak teče voda z vany (výběr z cyklu)

Na ploše ledové – Vánoce v lese

Koledy z Čech, Moravy a Slezska

Nesem vám noviny – Veselé vánoční hody – Jak jsi krásné neviňátko

– Štědrej večer nastal – Já bych ráda k Betlému – Pod naším domem

– Byla cesta ušlapaná – Dřímá tiše ptáček – Hop, hop chlapi

EVA JENČKOVÁ

Vánoce, Vánoce

Magdalenka, mladší přípravné oddělení

Marek Paľa klavír

sbormistryně **Veronika Novosádová**

ZDENĚK POLOLÁNÍK

Z nebe jsi přišel

cyklus koled pro dětský sbor a klavír

Kantilénka, starší přípravné oddělení

Marek Paľa klavír

sbormistr **Michal Jančík**

Koncert se koná bez přestávky.

Úvodu a závěru **Vánočního matiné** se ujala starší **Kantilénka** s písněmi z pera **Zdeňka Pololánika** (1935). Jeho osobnost se formovala v uvolněnější atmosféře 60. let minulého století pod vlivem pronikajících informací o západních kompozičních technikách, jimiž skladatel rozvinul svou spontánní tvůrčí invenci. Na Janáčkově akademii múzických umění vyšel z kompozičních tříd Viléma Petrželky a Theodora Schaefera, ovlivněn též zálibou v neoklasicismu Igora Stravinského a Bohuslava Martinů. Již jako člen „tvůrčí skupiny A“ proslul nezapomenutelnou kantátou *Nabuchodonosor Rex*, komorními skladbami, balety a hudbami scénickými, filmovými a televizními. V oblasti české duchovní tvorby patří k nejvýraznějším osobnostem.

Jeho kompozice určené dětem vynikají srozumitelnou kresebností, spontánním, plynulým a neořelým rytmickým prouděním i projasněnou strukturou – jako příklad uveďme populární *Missu brevis*. Obdobně vyznívají i cykly koled pro dětský sbor a klavír, oba z roku 1992: **Dej Bůh štěstí** a **Z nebe jsi přišel**.

K programu Magdalenky:

K všestranným a velmi populárním českým autorům náleží **Petr Eben** (1929–2007), jehož rozsáhlé dílo zasahuje do sféry symfonické, komorní, klavírní, varhanní, vokální i do oblasti scénické a rozhlasové. Ve výrazu jeho kompozic se prolíná lyrika s dramatickým akcentem. Vokální skladby upoutávají zpěvností a živým rytmickým členěním stejně jako barevností zvukových kombinací, často na základě polymelodického citění. *První skladby, které jsem kdy psal, byly písně ... vidím totiž ve vokální hudbě schopnost větší sdílnosti proti hudbě absolutní*, sdělil autor, a konkrétněji: ... je jeden pramen zvlášť čisté radosti: je jím poslech dětského sboru...

K nejpůvabnějším pracím pro dětské sbory patří cyklus z raného tvůrčího období **Zelená se snítka** z roku 1954 na texty Václava Čtvrtka. Obsahuje jednohlasé písničky s klavírem, které sledují průběh roku od jara do zimy a kompozičně vycházejí z možností dětského hlasu. Dnes zazní dvě poměrně často provozované: *Veselá sanice* a *Usnul vrabec za komínem*.

Skladatel, pianista a sbormistr **Josef Adamík** (1947–2009) byl ovlivněn Miloslavem Ištvanem, Aloísem Piňosem a Cítradem Kohoutkem. Působil ve Valašských Kloboukách, kde učil na ZUŠ, volně komponoval a založil a vedl dětský sbor, který vybavil řadou písniček. Patří k nim také napínavý cyklus dvaceti kompozic na texty Jana Vodňanského **Kampak teče voda z vany** z roku 1984; pro dnešek z něj sbor nastudoval dvě písně – *Na ploše ledové* a *Vánoce v lese*. Skladatel zde barevně rozvinul dětský zpěv zvukem klavíru (případně ještě dvou klarinetů, houslí, trombonu a bicích nástrojů).

Muzikoložka a pedagožka **Eva Jenčková** (1949) působí na Univerzitě Hradec Králové. Je autorkou četných hudebně výchovných metodických publikací a písní; během své profesní činnosti aktivně podporovala vzdělávání v oboru hudební výchovy všech generací. Pro děti vytvořila dnes uvedenou písňovou kompozici **Vánoce, Vánoce přicházejí k nám**.

Koledy z Čech, Moravy a Slezska

Tradice koled sahá hluboko do středověku, podle dochovaných údajů snad až do 13. století. Legenda praví, že první píseň tohoto druhu vytvořil sv. František z Assisi (1182–1226). Z písemných dokumentů je známo, že během 15. století bylo mnoho textů přeloženo z polštiny, což svědčí o tamní hojné tvorbě ve zmíněném oboru; na českém území hrály důležitou roli koledy Jednoty bratrské (středisku české kultury v době pohusitské), šířené pak potulnými žáky, mnichy apod., často zachycené v tištěných bratrských kancionálech. Některé z koled se také vyvinuly zlidověním duchovních písní umělých (jako zdroj připomínám Adama Michnu z Otradovic a jiné české kantory, také Jiřího Rychnovského či Jana Campana Vodňanského).

Název koleda souvisí se staroslověnštinou a latinou (calendae); u pohanských Slovanů koledy provázely slavnosti zimního slunovratu, později to byly písně, které se zpívají během křesťanských svátků – tedy o Vánocích, na Tři krále, na Hromnice, o Velikonocích. Měly v podstatě prosebný význam; souvisely i se sbírkou, kterou faráři každoročně vybírali od farníků. Texty se zpočátku zabývaly tematikou duchovní, později i světskou. Hudební tvar má většinou strofickou formu a upoutává výraznou melodikou a rytmikou, jež někdy zmíněné středověké kořeny prozrazuje.

Náhodně poznámky: k nejstarším koledám náleží i *Nesem vám noviny* ze 16. století; k písni *Dřímá tiše ptáček* připomínám poznatek Blahoslava Smíškovského z roku 1955 – *písecké zpěvulenky* (které tuto koledu s oblibou zpívaly) *chodily na Štědrý den pěšky z Moravského Písku do Uherského Ostrohu* (5 km) *za každého počasí*. *Pamětníci tvrdí, že koleda byla známa již před rokem 1875*.

Bádání o osudech dnes uvedených jednotlivých koled by zasluhovalo samostatnou studii. My se však nechme unášet jejich ryzí krásou v jímavé interpretaci dětských hlasů.

Alena Borková

Kantiléna, cenami ověněný výběrový sbor dětí a mládeže při Filharmonii Brno, byla založena v roce 1956 sbormistrem Ivanem Sedláčkem a roku 1983 připojena k filharmonii, s níž dodnes úzce spolupracuje. Celkem má kolem 150 zpěvaček a zpěváků, kteří jsou podle věku rozděleni do tří oddělení – dvou přípravných, v nichž se malí zpěváčci již od útlého dětství připravují na náročnou činnost koncertního sboru.

Mladší přípravné oddělení **Magdalenka** je pojmenováno podle Magdaleny Kožené, bývalé členky sboru a dnes vynikající pěvkyni světového renomé. Svůj patronát nad tímto oddělením převzala na *Koncertě pro Brno* (2013), kde společně s dětmi zazpívala Janáčkův cyklus *Dětské písně*. Pod vedením sbormistryně Veroniky Novosádové slaví Magdalenka řadu úspěchů na soutěžních festivalech dětských pěveckých sborů. Zlaté ocenění získala opakovaně jak v celostátní soutěži Zahradra písní v Praze, tak také na mezinárodním festivalu Slovakia Cantat v Bratislavě. Úspěšně spolupracovala s Divadlem Husa na povázku.